

శ్రీ వీరేశలింగాస్తిక పుస్తకాలయము, రాజమహేంద్ర వరము.

దివాన్ బహదూరు రఘుపతి వేంకటరత్నము నాయుడు ఎమ్. ఏ. గారి ఆధిపత్యముక్రింద కాళముక్తి సంతర్సర చైత్ర శుద్ధ త్రయోదశినాడు (౨౪-౪-౧౮) ఈ గ్రంథాలయము రావుబహద్దరు శండుకూరి వీరేశలింగము పంతులుగారి ౭౧వ జన్మదినసంబంధమున, నూతనముగా తన్నిమిత్తము నిర్మింపబడిన భవనమున తెరువబడినది. అసమయమున శ్రీ పంతులవా రీ యుపన్యాసము నిచ్చిరి.—

ఓ పరమేశ్వరా! ఓ సర్వకారుణ్యా! అణువు మొదలు కొని బ్రహ్మాండమువరకును గల సమస్తపదార్థములును నీ మహిమను సహస్రముఖముల ఘోషించుచున్నవి నీ కళ్యాణగుణములు అనంతములుగ ఉన్నను వానిలో నెల్ల కారుణ్యము సర్వోత్తమమై భాసిల్లుచున్నది. నీకరుణామహిమవలననే చీమ మొదలుకొని సామజ్యము వరకును గల సమస్తజీవరాసులును సౌఖ్యమును ఆనందమును అనుభవించుచున్నవి. విశేషజ్ఞులై సంసార ముఖములను బాసి వనవాసముజేసి, కాయక్లేశములను సహించి, నీ గుణానుభవము కొరకును నీ దివ్యమహిమ ప్రకటనముకొరకును నిరంతర కృషిజేసినను వారు నీ కళ్యాణగుణములను పూర్ణముగ ఎరుగజాలినవారు కారన—అల్పజ్ఞుడనైన నేనా నీ గుణాతిశయములను పూర్ణముగ ఎరుగగలవాడను! నీకరుణాగుణము పశుపక్ష్యాది సమస్త జీవరాసులకుందును స్పష్టముగ కానబడుచున్నను అది మనుష్యకోటియందు అత్యధికముగ ముగ్యక్తమగుచున్నది. మృగాదులకును మనుష్యులకును గల గుణములలో అనేకములు సామాన్యములై యున్నను, నీప్రేమమును తెలిసికొని నీకును తనకును గల పితా పుత్ర సంబంధముచేత నీ శాసనముల ననుసరించి నీ ఇచ్ఛానుసారముగా ప్రవర్తించెడు ధర్మగుణమును విశేషముగా కలవాడే నీయెడల వినయమును భక్తినిచూపి నిన్నారాధించెడు ధర్మగుణమును కలవాడు ఒక్క మనుష్యుడే అయియున్నాడు. ధర్మమనగా ఈశ్వరుని పితృభావమును మానవకోటియొక్క భ్రాతృభావమును గ్రహించి తద్విషయమున మనుష్యుడు నడుచుకొనవలసిన కృ

త్యమై యున్నది. ఈ సంబంధమున మనశ్శూన్యులు

ఆహార నిద్రాభయమైధునగచ
సామాన్యమేతత్ పశుభిర్నరాణాం
ధన్యోహితేషా మధికోవిశేషా
ధర్మేణ హీనాః పశుభిస్సమానాః.

ఆహారమును నిద్రయును భయమును భోగేచ్ఛయును చ్యుగములకును మనుష్యునకును సామాన్యములై యున్నను ధర్మగుణము ఒక్కటి మాత్రము మనుష్యునియందు విశేషము. అదిలేనివాడు పశువుతో సమానుడని చెప్పియున్నాడు.

ఈ ధర్మమును తెలిసికొన గలుగుటకు జ్ఞానము అనగా విద్య అత్యవశ్యకము—ఈవిద్య ఒక్క ఉత్తమకులీ నులలో మాత్రమే కాక సామాన్య జనులలోను స్త్రీలలోనుకూడ వ్యాపింపవలసి యున్నది. ఈ జ్ఞాన సంపాదనముకొరకే గ్రంథాలయములు దేశమందంతటను వ్యాపింపవలయును. కాబట్టి గ్రంథాలయములయొక్క ఆవశ్యకమునుగూర్చి విశేషముగా నొక్కి చెప్పవలసిన ఆవశ్యకములేదు.

ఈశ్వరుడు సమస్త జీవలోకమునకును సమానముగా నే ప్రేమను జూపుచున్నను, నేను ఆ పరమేశ్వరుని ప్రియపుత్రుడననియు నాయెడలనే అధికప్రేమను జూపుచున్నాడనియు నేను భావించుచున్నాను. ఈ ప్రకారముగానే తక్కినవారందరును భావించుకొనుచుండవచ్చునుగాని నామనస్సు నీయందు ఈశ్వరుడు ఎక్కువ ప్రేమను చూపుట సత్యమని బోధించునప్పుడు, నామనస్సు బోధించు దానిని నేను ఎట్లు నమ్మకుండగలను? ఈశ్వరుడు నాకు కష్టములను గలిగించినను అవికూడ నా మేలుకొరకును లోకముమేలుకొరకును అయి యున్నవని నేను నిశ్చయముగా విశ్వసించుచున్నాను. కడచిన మాఖమాసములో నాకు ప్రాణ సంశయాస్పదచుయిన వ్యాధి సంభవించుటగూడ, ఇప్పుడీగ్రంథాలయనిర్మాణమునకు తోడుపడినది. ఆవ్యాధియే రాకయుండినయెడల కొంచెమునేపటిలో తెరవబడనున్న ఈ గృహము మన పురమునకు లభించి యుండకపో

వును. ఓ పరమాత్మా! నేను ఈ లోకదుఃఖముల నుండి విడివడి దుఃఖరహితమైన నీ సాన్నిధ్యసౌఖ్యమును పొంద నభిలషించు చున్నాను. ఐనను నీ దివ్యచిత్తమునందు నన్నీ లోకములో కొంతకాలము ఉంచదలచినపక్షమున నా జీవితమును వ్యర్థముగా గడచిపోవునట్లు చేయక నీ నేనయందును మానవనేనయందును వినియోగించునట్లు చేసి నన్ను ధన్యునిజేయుము. ఇదియే నా హృదయ పూర్వకమైన ప్రార్థన. వీనిని నాకు ప్రసాదింపుము.

ఓ మహాజనులారా! నే నీ దినమున మీకు సమర్పింప బోయేడి ఈ చిన్న పుస్తకసంచయమును, తన్ని మిత్తమై కట్టబడిన ఈ చిన్నిగృహమును పురముయొక్క గౌరవమునకును మీ యర్హతకును తగినవి కావని నేను ఎరిగి యుండియు, వీనిని మీకు స్వీకరింప ననుగ్రహింపుడని, నేడుటకు నాకే స్వీకరణమిచ్చితి. అయినను గ్రంథసంచయముయొక్క పరిమితిని గృహముయొక్క వైశాల్యమునుబట్టి కాక వీధవాడనయిన నామొక్క సచ్చింతను మంత్రము గ్రహించి వీనిని దయాపూర్వకముగా అంగీకరింపుడు. ఇది అష్టికపుస్తకకాలమునని పేరు వహించినను, వీని నందు ఉండెను విశేషపుస్తకములు నాతముతో సంబంధించినవిని మాత్రము గాక స్వవిధములైన జ్ఞానాభివృద్ధికిని నీతి పోషణమునకును కావలసిన పుస్తకములు విశేషముగా ఉన్నవి. ఇప్పుడున్న పుస్తకముల సంఖ్య పరిగా చెప్పలేక పోయినను, ఏనువేలపుస్తకములకు దక్కవగా నుండవని తెలుపుచున్నాను. ఇంగ్లీషుభాషలో “ఎన్ పైక్లో పేడియామిక్స్” “హిస్టరీయన్సు హిస్టరీ ఆఫ్ ది వరల్డ్” “ఇంటర్ నేషనల్ లైబరరీ ఆఫ్ ఫ్రెంచ్ లిటరేచర్” మొదలయిన ఉద్గ్రంథముల నేకములు గలవు. సంస్కృతములో వేదములు, వేదభాష్యములు, ధర్మ

శాస్త్రములు, పురాణములు మొదలయినవి అనేకములు గలవు. తెలుగుభాషలో భారత భాగవత రామాయణాదిగ్రంథములు ముద్రితములయినవి విశేషముగ గలవు దేశముయొక్క వృద్ధిని అపేక్షించినపక్షమున జనసామాన్యముయొక్కయు శ్రీలయొక్కయు జ్ఞానాభివృద్ధిని చేయుటకు సమస్తవిధముల నునము కృషి చేయవలయును. జనసామాన్యముయొక్క జ్ఞానాభివృద్ధికి కావలసిన, పుస్తకముల సయితము ఇందు అనేకములు ఉన్నవి. నేను మొదటినుండియు శ్రీల యభివృద్ధిని కోరువాడనై వారికి జ్ఞానాభివృద్ధినిచేసి వారి స్వధర్మమును తెలిపి కొనుపట్టు చేయుట ధర్మముగ భావించి వారికి అనుకూలములయిన గ్రంథములను విశేషముగ ఇందు చేర్చి యున్నాను.

ఒక్క చెన్నపట్టణముతోపాటు ఇతర చండలములలో ఎక్కడను చరిత్రాంశపరిశోధనమునకును కలికాలాది నిర్ణయముకొరకును కావలసిన పుస్తకములు లేకపోవుటచేత తద్విషయముయొక్క వ్రాసిన ప్రయత్నించువారు వ్యయ ప్రయాసముల కోర్చి చెన్నపట్టణము సోవలసిన వారు అగుచున్నారు. అట్టి లోపమును తొలగించి తన్ని మిత్తమై కావలసిన గ్రంథసామగ్రిని సంపాదించి ఈ గ్రంథాలయములో నుంచుట నా యభిలాషములలో నొకటి. ఈశ్వరుడు నాకోరికను సఫలము చేయునుగాక. నాచుండు దయయించి మైసూరుగౌరతనమువారు దొంగిలించినవగు “ఎక్స్ ట్రాక్స్ కా కర్నాటిక” సంపుటములను నాకు దయచేసియున్నారు. “ఎక్స్ ట్రాక్స్ కా ఇండికా” మొదలైన వాని సంపుటములను సంపాదించి నేనత్యంత కృషిచేయుచున్నాను.

—కొంగుగూరి పీ. శేషలింగరావు.

మా తృ దే వ త

ఉ. ఉల్లమునంగు నే కపట ♦ మూనక యెప్పుడు గన్న పుత్రునిన్
జల్లనిచూపులక మఘర ♦ సంబుల జల్కెను ముద్దుపల్కులక
సల్లలితానురాగ సర ♦ సమ్మనిశమ్మభృశమ్మ జమ్మయా
తల్లిని బూజసేయ వల ♦ దా! యిల దా జరితాగుడొట్టకె.